

<http://www.diva-portal.org>

This is the published version of a paper published in *Svensk Exegetisk Årsbok*.

Citation for the original published paper (version of record):

Larsson, M. (2014)

Recension av Naomi Steinberg, *The World of the Child in the Hebrew Bible*. Sheffield: Sheffield Phoenix Press, 2013.

Svensk Exegetisk Årsbok, 79: 200-201

Access to the published version may require subscription.

N.B. When citing this work, cite the original published paper.

Permanent link to this version:

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-294280>

vi i dag kallar för Nya testamentet är en del av. Introduktioner och litteraturhänvisningar, som jag redan nämnt inledningsvis, är dessutom utmärkta utgångspunkter för att fördjupa sig i diverse frågor och problem.

Walter Übelacker, Lunds universitet

NAOMI STEINBERG, *The World of the Child in the Hebrew Bible*. Hebrew Bible Monographs 51. Sheffield: Sheffield Phoenix, 2013. Inbunden. XXV + 146 sidor. ISBN: 9781907534768. £50.00.

Naomi Steinbergs forskning har inriktning mot frågor om släktskap, kön och social organisering i det gamla Israel. För flertalet är hon kanske mest känd som den som introducerar ”social scientific criticism” i *Judges and Method* och feministisk analys i nya *Methods for Exodus* (2010).

The World of the Child innebär en viss nyorientering för Steinberg, samtidigt som kontinuiteten bakåt är tydlig. Nu går hon in i det framväxande fältet Childhood studies och frågar vem som räknades som ”barn” i Israel och hur man tänkte och förstod fenomenet ”barndom”. Fanns det över huvud taget något sådant i israelitens föreställningsvärld och hur avgränsades den i så fall (kronologiskt, socialt, juridiskt etc.)? Metodiskt använder hon en mix av vad hon kallar ”traditionell” exegetik och sociologi, med tvärkulturella jämförelser som en viktig komponent.

Undersökningen inleds med en diskussion av moderna definitioner av barn och fortsätter med en genomgång av de hebreiska nyckeltermerna *na'ar* och *yeled*. Vad gäller familjestrukturen i det förexiliska Israel, konstaterar Steinberg att *bet av* är den primära enheten och hon berör också de riter som signalerar fasväxling i livscykeln (omskärelse, avvänjning, äktenskap) och som därmed kan markera början och slutet på ”barndomen”. Därefter analyseras tre texter. Angående Gen 21 visar Steinberg på den stora betydelsen av moderns status och av familjeformen (monogami, polygami) för förståelsen av vad ett barn är. Isaks och Ismaels barndomar är som bekant väsensskilda, trots att de lever i samma familj. Steinberg ser 1 Sam 1 som ett exempel på ”child abandonment” och lyfter fram de ekonomiska och institutionella aspekterna på Hannas löfte. Lagen om ersättning vid missfall i förbundsoken (Exod 21:22–25) bildar utgångspunkt för frågan om fostret är ett liv (i juridisk mening) och på detta svarar Steinberg emfatiskt nej. Till slutsatserna hör att barnet i det gamla Israel framför allt definierades som en ekonomisk resurs för fadern. Hon hävdar vidare att barndomen inte går att avgränsa åldersmässigt, men däremot som en distinkt fas i livscykeln. Enligt Steinberg ansågs man lämna barndomen först när man fick egna barn, vilket för flickor kunde betyda tidiga tonår men för pojkar dröja till efter 30. Författaren konstaterar också att Bibelns texter inte gestaltar ett särskilt barnvänligt samhälle och att kontrasten till vår egen tid är monumental.

Steinberg visar fram ett resultat som är intressant, och *The World of the Child* är ett av de första exegetiska arbetena på anglo-saxiskt område inom fältet Childhood studies. Boken adresserar en kunskapslucka i forskningen, men lever tyvärr inte upp till förväntningarna. Jag ska förklara varför.

Steinberg går ut hårt och kapar tidigare forskning vid fotknölna. Problemet enligt henne är att man använt vår tids barnsyn som måttstock och därmed gjort sig skyldig till förvanskning av materialet. Alla föregångare avfärdas i en fotnot (xiv n. 12) och därmed blir kritiken så kategorisk att den inte går att ta på allvar. Exempelvis är Bunges stora antologi (2008) allt annat än enhetlig i detta avseende. Dessutom förbiser Steinberg tidigare judisk och tysk forskning. Mest besvärande är dock att hon själv begår exakt samma misstag som hon kritiserar hos andra. Kapitlet om Samuel mynnar ut i slutsatsen att han "övergavs" med FN:s barnkonvention som explicit bedömningsgrund (125). Kapitlet om lagmaterialet tar sin utgångspunkt i en fråga från den amerikanska abortdebatten (när börjar livet?). Från inledning till slutkapitel görs ideliga jämförelser med amerikansk dagspolitik och föräldrapraktik. Steinberg hamrar in det till synes självklara, att barndom skiftar i olika kulturer och epoker, eller att dagens "sentimentalisering" av barndomen inte är en universell sanning. Finns det någon som trodde det och var det inte detta som skulle undvikas?

Med tanke på Steinbergs medverkan i flera metodböcker är hennes eget tillvägagångssätt anmärkningsvärt ogenomskinligt. Hon konstaterar att hon använder en mix av metoder, men förklarar inte hur dessa hänger ihop eller kompletterar varandra. Allra otydligast framstår den återkommande hänvisningen till "cross-cultural data", ofta helt utan vidare förklaringar. Vad säger det i sig självt, om forskaren inte redogör för vägen till sina slutsatser? Steinberg är överlag knapphändig med argument, till förmån för upprepning av centrala teser.

Detsamma gäller undersökningens övergripande struktur där det inte framgår klart hur delarna hänger ihop. Varför väljer Steinberg just dessa tre bibeltexter för analys? Mitt intryck är att de fungerar som illustrationer av hennes tes snarare än att vara byggstenar i en systematisk materialgenomgång. Och varför behandlar hon bara två termer ur det stora semantiska fältet "barn"? Det beslutet motiveras inte och följs inte heller konsekvent. Här är Steinberg långt ifrån uttömmande, vilket rimmar illa med hennes inledande anspråk.

Jag brukar inte anmärka på korrekturfel, men i ett fall blir det häpnadsväckande. Det gäller tabellen för friköp av gåvor till Israels gud i Lev 27, som specificeras i enlighet med ålder och kön (77). Här har Steinberg lyckats blanda ihop summorna för män och kvinnor, så att det högre beloppet konsekvent anges för kvinnorna! Exemplet ger också en antydning om författarens argumentationsteknik. Eftersom segmentet 5–20 år inte bryts ner i mindre kategorier, drar Steinberg slutsatsen att hela listan inte säger något om "social" ålder. Verkligen? Och varför säger den inte heller något om kronologisk ålder? Jag blir inte övertygad och här bortser Steinberg från den mycket omfattande diskussionen i ämnet, som också förekommer i de källor hon citerar.

Steinberg ger sig i kast med en svår och viktig fråga och presenterar en spännande hypotes. Tyvärr brister det i systematik, argumentation, forskningsöverblick och tillämpning av de egna idealen. För framtida forskning om "barn" och "barndomar" i den hebreiska bibeln utgör hon dock en självklar diskussionspart.

Mikael Larsson, Uppsala universitet